

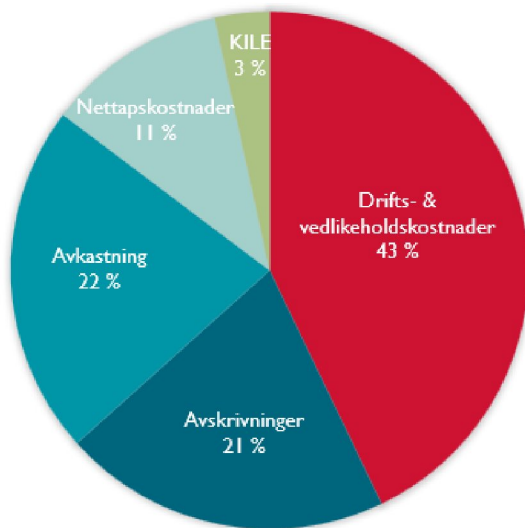

Kostnadsgrunnlaget

Et faktaark i serien om økonomisk regulering av strømnetselskaper

Kostnadsgrunnlaget er summen av nettselskapenes årlige kostnader, og benyttes når vi beregner inntektsrammer for nettselskapene.

Kostnadsgrunnlaget består av nettselskapenes kostnader for et gitt år, pluss en referanseavkastning på investert kapital. Figur 1 gir en oversikt over de ulike kostnadselementene som inngår i kostnadsgrunnlaget.

Figur 1: Bransjens fordeling av kostnadselementer i kostnadsgrunnlaget for perioden 2016-2020

Det er kostnadsgrunnlaget som, sammen med kostnadsnormen, danner utgangspunktet for nettselskapenes inntektsramme¹.

ØKONOMISK OG TEKNISK RAPPORTERING

Hvert år rapporterer nettselskapene økonomiske og tekniske verdier til oss gjennom rapporteringsverktøyet eRapp. Vi gjør en grundig kontroll av dataene, før disse kan inngå i kostnadsgrunnlaget.

TIDSETTERSLEP I KOSTNADSGRUNNLAGET

Vi varsler nettselskapene om størrelsen på årets inntektsramme før året har startet. På det tidspunktet vet vi ikke hva årets faktiske kostnader vil bli, men vi har rukket å kvalitetssikre kostnadsrapporteringen for to år tilbake i tid. Vi lar kostnadene inngå i kostnadsgrunnlaget med to års tidsetterslep. For å korrigere for differansen i tid, øker vi kostnadene med inflasjon for to år. For kapitalkostnader (avskrivninger og avkastning) justerer vi for tidsetterslepet direkte i tillatt inntekt².

DRIFTS- OG VEDLIKEHOLDSKOSTNADER

Drifts- og vedlikeholdskostnader er en samlebetegnelse for alle kostnader som knytter seg til den daglige driften av

¹ Les mer om inntektsrammen i faktaark 2/2021

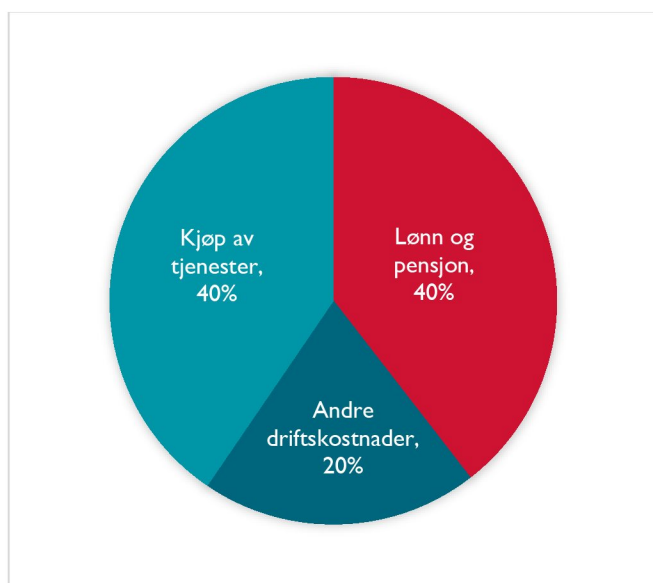
² Les mer om tillatt inntekt i faktaark 1/2021

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) skal sikre en effektiv overføring, omsetning og bruk av energi. Oppgavene følger av energiloven og underliggende forskrifter, samt Eldirektiv III og tilhørende forordninger. RME arbeider for å sikre at det utarbeides gode løsninger i det nordiske og europeiske kraftmarkedet. RME er også reguleringsmyndighet etter naturgassloven.

Hovedkontor
Middelthunsgt. 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 Oslo
Telefon: (+47) 22 95 95 95
rme@nve.no

nettselskapet. På bransjenivå utgjør dette elementet 43 prosent av kostnadsgrunnlaget, jf. Figur 1.

Figur 2 illustrerer hva som inngår i bransjens drifts- og vedlikeholdskostnader i 2020. Største del av kostnadene er lønn og andre personalkostnader, i tillegg til pensjoner for selskapets egne ansatte³. Nest største del er kostnader forbundet med kjøp av tjenester, som inkluderer IT-tjenester, reparasjoner, regnskapsfører m.v. De resterende kostnadene er andre driftskostnader⁴, som blant annet inkluderer leiekostnader, kostnader til strøm, vann og renovasjon, bilkostnader, reisekostnader, forsikringer og kontorrekvisita.

Figur 2: Fordeling av drifts- og vedlikeholdskostnader for 2020

Drifts- og vedlikeholdskostnadene som inngår i kostnadsgrunnlaget har et tidsetterslep på to år. For å få et best mulig estimat på kostnadene i det året som inntektsrammen gjelder for, oppjusterer vi de to år gamle kostnadene med inflasjon. Siden drifts- og vedlikeholdskostnadene i hovedsak består av lønnskostnader, bruker vi en konsumprisindeks for tjenester hvor arbeidskraft dominerer⁵.

Gjennomsnittlige pensjonskostnader

Pensjonskostnader inngår i kostnadsgrunnlaget som et gjennomsnitt over de fem siste årene. Dette er fordi pensjonskostnader har en tendens til å variere mye fra år til år, spesielt når selskaper går over fra en pensjonsordning til en annen. Dette kan gi store utslag i kostnadsgrunnlagene og inntektsrammene, både for enkelt-selskaper og for bransjen. Vi ønsker mest mulig stabile inntektsrammer

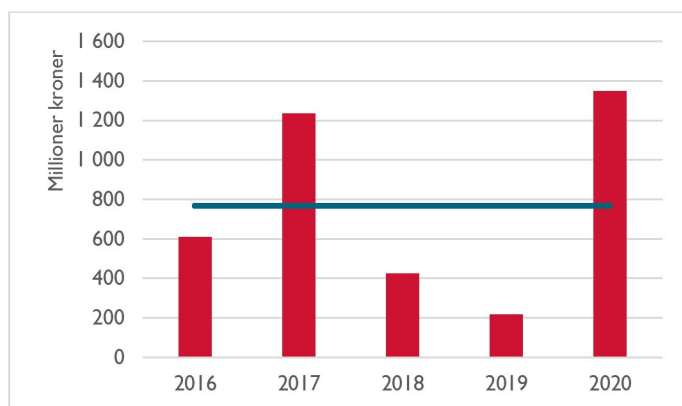
³ Kostnadene hentes fra note 13 i eRapp

⁴ Kostnadene hentes fra note 14 i eRapp

⁵ SSBs tabell 11118, tjenester hvor arbeidskraft dominerer

mellom år, og bestemte oss derfor for å glatte pensjonskostnadene i kostnadsgrunnlaget fra og med inntektsrammene for 2016⁶.

Figur 3 viser hvordan pensjonskostnadene har variert for bransjen i løpet av perioden 2016-2020. Søylene viser faktiske pensjonskostnader per år, inflasjonsjustert til 2020-kroner. Det er gjennomsnittet av de inflasjonsjusterte pensjonskostnadene for 2016-2020, vist som en rett linje i figuren, som inngår i selskapenes drifts- og vedlikeholdskostnad for 2020.

Figur 3: Pensjonskostnader for perioden 2016 – 2020, inflasjonsjustert til 2020-kroner

AVSKRIVNINGER

Avskrivninger⁷ knytter seg til investeringer i nettanlegg. På bransjenivå utgjør dette elementet 21 prosent av kostnadsgrunnlaget, jf. Figur 1.

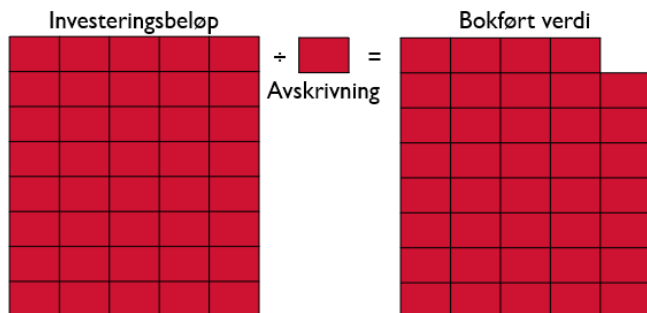
Nettselskapene gjør ofte flere investeringer i nettanlegg i løpet av et år. Nettanleggene inkluderer blant annet ledninger, master, kabler, bryteranlegg og transformatorer. Nettselskapene betaler for investeringene fortløpende, enten med egenkapital eller ved å ta opp lån. Investeringene aktiveres i selskapets balanse og avskrives lineært over anleggets levetid. Anleggets levetid antyder hvor lenge et nettanlegg kan være i drift før det må fornyes. Nettanleggene har vanligvis veldig lang levetid, og nettselskapene legger gjerne til grunn en levetid på 30-60 år i sine regnskaper. Vi har ikke laget standardiserte avskrivningstider, og hvert selskap må selv fastsette de avskrivningstidene som reflekterer levetiden for deres anlegg.

Figur 4 illustrerer avskrivningen av en investering, hvor nettanlegget har en antatt levetid på 40 år. Nettselskapet deler investeringsbeløpet på 40 og kostnadsfører et beløp

⁶ Les mer om glatting av pensjonskostnader i *høringsdokument 4/2015 og rapport 111/2015*

⁷ Avskrivninger og bokførte verdier for egenfinansierte investeringer hentes fra note 17A i eRapp.

tilsvarende 1/40 per år de neste 40 årene som avskrivninger. Den gjenstående delen av investeringsbeløpet som ikke enda er blitt avskrevet kaller vi bokført verdi. Etter første år med avskrivninger vil bokført verdi tilsvare 39/40 av investeringsbeløpet. Etter 40 år vil bokført verdi for dette anlegget være null.

Figur 4: Avskrivning av investeringsbeløp

Ved å summere opp avskrivningene over et år for alle enkeltinvesteringer finner vi den totale årlige avskrivningen per nettselskap. Dette avskrivningsbeløpet inkluderer vi i nettselskapets kostnadsgrunnlag.

AVKASTNING

Avkastningen knytter seg til den bokførte verdien av nettinvesteringene, se Figur 4. På bransjenivå utgjør dette elementet 22 prosent av kostnadsgrunnlaget, jf. Figur 1.

Den bokførte verdien på driftsmidlene er et uttrykk for hvor mye egenkapital eierne har bundet opp i nettvirksomheten eller hvor mye gjeld selskapet har tatt opp for å finansiere investeringene. Avkastningsgrunnlaget tilsvarer bokførte verdier pluss én prosent arbeidskapital⁸.

Hvert år regner vi ut en referanseavkastning ved hjelp av en WACC-modell⁹. Referanseavkastningen har ligget et sted mellom fem og syv prosent de siste årene.

Avkastningsgrunnlaget multiplisert med referanserenten gir oss avkastningen som skal inngå i kostnadsgrunnlaget. Referanseavkastningen skal dekke egenkapitalavkastning til eierne, samtidig som den skal dekke gjeldskostnader.

Bidragsfinansierte investeringer

Noen ganger er det kunden som skal dekke kostnadene ved en nettinvestering. Det skjer for eksempel når en ny kunde ber om å bli knyttet til nettet, når det eksisterende nettet må forsterkes for eksisterende kunder eller når en

kunde ber om økt kvalitet¹⁰. I stedet for å finansiere investeringen med egenkapital eller gjeld, blir investeringen finansiert av et anleggsbidrag som kommer direkte fra kunden. Selskapene har ingen faktiske kapitalkostnader knyttet til bidragsfinansierte investeringer, derfor vil disse investeringene heller ikke påvirke selskapenes kostnadsgrunnlag.

NETTAPSKOSTNADER

Nettselskapene transporterer strøm gjennom linjer og kabler, fra produsenter til forbrukere. En del av strømmen går derimot tapt under transporten. Det blir altså en differanse mellom mengden strøm som blir produsert og matet inn i nettet og mengden strøm som blir levert til forbrukere på ulike steder i nettet. For lokalt distribusjonsnett utgjør tapet vanligvis mellom 3-7 prosent av den overførte energien, mens tapet utgjør 1-3 prosent for regional- og transmisjonsnett.

Nettselskapene må betale for kraften som går tapt i nettet deres. Nettapskostnaden som inngår i kostnadsgrunnlaget er det fysiske nettapet i MWh multiplisert med en referansepris på kraft¹¹. Mengdemålet for fysisk nettap har et tidsetterslep på to år, mens kraftprisen representerer prisen i året som inntektsrammen gjelder for.

Vi beregner referanseprisen for kraft med utgangspunkt i Nord Pools områdepriser. Ved å bruke en referansepris gir vi nettselskapene insentiver til å minimere sine faktiske kostnader til strømkjøp.

KILE-BELØP

Kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke-levert energi, eller KILE¹², inngår også i kostnadsgrunnlaget. Vi beregner et KILE-beløp per nettkunde som blir berørt av et strømbrydd, hvor summen av disse KILE-beløpene over ett år inngår i kostnadsgrunnlaget. KILE-beløpet er ingen faktisk kostnad for nettselskapene, men heller et estimat på samfunnets kostnad ved avbrudd. Beløpet utgjør vanligvis rundt 3 prosent av kostnadsgrunnlaget, men i år med ekstremvær vil det være høyere.

Gjennom inntektsreguleringen har nettselskapene sterke insentiver til å redusere sine totale kostnader over tid. Når KILE-beløpet inngår i kostnadsgrunnlaget, må nettselskapene også betrakte samfunnets avbruddskostnad som en del av sine totale kostnader.

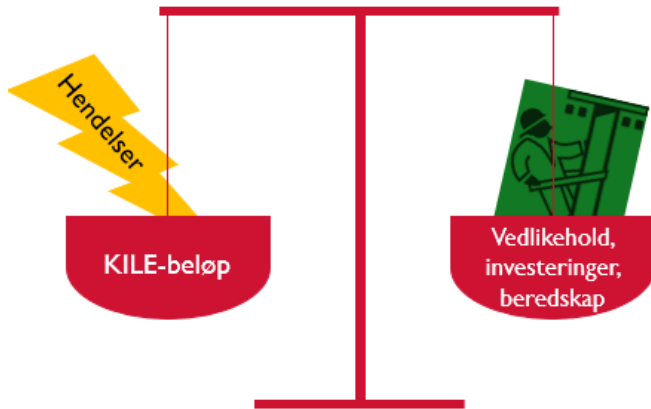
⁸ Arbeidskapital er et mål på verdier som relativt raskt kan gjøres om til likvide midler. Nettselskapene mottar i utgangspunktet ikke avkastning på denne delen av kapitalen, derfor legger vi til 1 prosent på de bokførte verdiene for å ta høyde for arbeidskapitalen.

⁹ WACC står for weighted average cost of capital. Les med om referanserenten og WACC-modellen i faktaark 8/2021

¹⁰ Avskrivninger og bokførte verdier for bidragsfinansierte investeringer hentes fra note 17B i eRapp.

¹¹ Les mer om referanseprisen på kraft i faktaark 9/2021

¹² Les mer om KILE-ordningen i faktaark 6/2021

Figur 5: Nettselskapene vurderer hvor de skal kutte kostnader

Nettselskapene kan redusere sin total kostnad dersom besparelser de gjør i forbindelse med vedlikehold, investeringer eller beredskap er større enn forventet økning i KILE-beløp. Det bør altså være en balanse mellom KILE-beløpet og tiltakene som blir gjennomført i nettet.

KILE-beløpet inngår i kostnadsgrunnlaget med to års tidsetterslep. For å få et best mulig estimat på kostnadene i det året som inntektsrammen gjelder for, oppjusterer vi de to år gamle kostnadene med konsumprisindeksen¹³.

RELEVANTE REGELVERK OG DOKUMENTER

Relevante bestemmelser i *forskrift om kontroll av nettvirksomhet*:

- Kostnadsgrunnlaget, § 8-1.
- Referanserente, § 8-3.
- Referansepris på kraft, § 8-4.
- KILE-ordningen, kap. 9.

Relevante forarbeider:

- Om glatting av pensjonskostnader i kostnadsgrunnlaget, se *høringsdokument 4/2015* og *rapport 111/2015*.

¹³ SSBs tabell 03014